

[Entropie a negentropie]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1997](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1997](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 3. 1. 1997
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 3. 1. 1997

[Entropie a negentropie]

Redukovat dění všeobecně na „převažující“ tendenci k degradaci (entropické tendenci) a na „převládající“ tendenci k progradaci (progrenci, negentropické tendenci) znamená přehlédnout nebo podcenit jeden další, velmi významný moment, který se týká vnitřního napětí a konfliktu v rámci samotné negentropie. Negentropická tendence se projevuje základně a především v tzv. vynálezech. Každý vynález je ve svých počátcích pouhou zkouškou, zkusmým pokusem o něco, co se může zdařit a nemusí, co může vést dál anebo také jen do slepé uličky. V patách snad každého úspěšného vynálezu, na kterém je postavena na delší dobu nějaká strategie, přichází řada vynálezů a příslušných strategií, které takřkajíc „parazitují“ na tomto základním, primárním vynálezu, a to ať už tak, že z něho nějak těží nebo také že jej napodobují (v tom případě nejde o ryzí parazitismus). Proto i v ryze přírodním dějství, jakým je evoluce organismů, můžeme rozlišovat formy nejen progresivní od regresivních, ale také formy primární od sekundárních, původní od odvozených atd. V rámci vývoje živých bytostí to ovšem nemá nic společného s konotacemi mravními, s nimiž uvedené termíny obvykle spojujeme, když jde o rovinu lidskou resp. dějinnou. V jistém smyslu jsou živočichové také parazity, protože žijí na úkor rostlin nebo dokonce jiných živočichů. Ba dokonce i některé rostliny se zase přiživují na úkor hmyzu nebo jiných drobných živočichů. V přírodním prostředí se pak obvykle vytvoří nějaká nová rovnováha, alespoň se to tak jeví našemu pohledu, která ovšem nemusí vždy znamenat dobro pro obě strany (např. pro pronásledovatele, který nesmí vyhubit pronásledované a likviduje jen slabší a nemocné, a také pro pronásledované, kterým nehrozí tak velké nebezpečí nákazy třeba právě proto, že nemocní jedinci jsou velmi časně rozpoznáni a dopadeni). Někdy naopak dojde k „rovnováze“ tím, že „pronásledovatelé“ (v tomto případě však spíše infekční agens) zasáhnou celou populaci určitého druhu takovým způsobem, že druh nepřežije – a tím dojde i k uhynutí pronásledovatelů, pokud byli příliš úzce specializováni. Ostatně je třeba pamatovat i na to, že souvislosti jsou tu mnohem složitější, než aby se daly popsat schématem organismus-parazit nebo oběť-útočník. (Např. komplikované zprostředkování třetích členů pro určitou fázi individuálního vývoje: virus – parazit – oběť, apod.)

(Praha, 970103-2.)